

14/6

stod på sidorna och framför. En mera uppenbar och fulländad dödsfälla är knappast tänkbar.

Den lätta brigaden ordnades på tre linjer. Lord Cardigan placerade sig främst, två hästlängder framför adjutanterna, fem hästlängder framför den första linjen. Han kommenderade framåt marsch, och de sju hundra satte sig i rörelse, först i trav, sedan i galopp.

Cardigan vände aldrig på huvudet under ritten, han såg inte att brigaden höll på att försvinna under kanonsalvorna; en kavalleriofficer fick inte se sig om under en chock, ty det kunde tyda på osäkerhet. Inte heller gav Cardigan någon ytterligare order; blott en gång, då i den vilda jakten framåt en underordnad red upp vid hans sida, gav han en åthutning för denna insubordination. Efter slaget frågade man Cardigan vad han tänkt på under ritten; han hade hela tiden irriterat sig över att kapten Nolan uppträtt oreglementariskt, nästan ohövligt. Genom en fantastisk lyckträff red Cardigan de två kilometerna oskadd. Plötsligt var han inne bland de ryska kanoner som skulle erövras; han bar visserligen värjan dragen, men slogs inte — det var inte, sade han senare, "en generals skyldighet att slåss med fienden som en menig" — och efter några sekunder hade han rit dit genom batteriet och befann sig ensam framför det ryska kavalleriet. Han ansåg nu chocken genomförd och vände ensam tillbaka samma väg, i trav eller skritt för att inte göra ett ovärdigt intryck. Vid återkomsten, oskadd så när som på ett lätt sår, var han starkt upphetsad; han längtade efter att äntligen få ge kapten Nolan en uppsträckning, men Nolan var död. Efter en mönstring av de överlevande i brigaden ansåg Cardigan dagens arbete avslutat, begav sig till sin jakt — ensam bland officerarna sov han inte i tält, utan i egen jakt i hamnen — badade, åt en god middag med champagne och njöt en förträfflig sömn. Man påminns om Sandels, löjtnant Zidén och Sven Dufva, men Cardigan kunde Runebergs fantasi inte ha producerat.

Hela lätta brigadens anfall skedde i samma stil. De ryska batterierna sköt från tre håll, män och hästar stupade, först en och en, sedan i klungor; brigaden red vidare under rytanden från officerarna att sluta leden, så att det inte uppstod reglementsstridiga luckor. De hästar som förlorat sina ryttare uppträdde lika korrekt som människorna; de sökte av gammal vana löpa nära en annan häst och förstärkte så den glesa linje som nådde fram till de ryska kanonerna. Ett fåtal ryttare blev tillfångatagna; då den ryske generalen kastade fram att de måste ha varit fulla för att göra ett sådant anfall svarade de indignerat och sanningsenligt att de inte fått sin romranson sedan föregående dag. Andra ryttare vek, sedan de slagit ihjäl kanonernas besättning, i god ordning för övermakten och red tillbaka samma väg de kommit. Hela anfalllet tog tjuv minuter. Av de 700 återvändande 195, den första linjens män var nästan alla döda.

Anfalllet var en skandal, det är man ense om. Men bakom kritiken blänker tanken att anfalllet hör till de mest lyckade i brittisk historia. Det har blivit något av vad Runeberg varit för Finland — vilket ingen diktare varit för England. Generation efter generation läser om Balaklava: värre kan det inte bli, så kan vi också vara. Tennysons dikt om "The Charge

of the Light Brigade" möter i antologierna:

"Forward, the Light Brigade!"
Was there a man dismayed?
Not though the soldier knew
Some one had blundered.
Theirs not to make reply,
Theirs not to reason why,
Theirs but to do and die.
Into the valley of Death
Rode the six hundred.

When can their glory fade?
O the wild charge they made!
All the world wondered.
Honor the charge they made!
Honor the Light Brigade,
Noble six hundred.

HERBERT TINGSTEN

Framsteg och förfall

JOHN O'HARA hör till den rad litterära begåvningar i USA som efter ett par bra böcker sjunkit ned i hafsig fabrikation. För tjugu år sedan skrev han en bitter och betydande roman, "Appointment in Samarra"; en del av hans noveller kan jämföras med Maupassant. Men några av hans senare böcker är lika dåliga som tarvliga: passionen blir sentimentalitet och promiskuitet, förtvivlan blir en halvfyll kverulant vid bardisken, den skickliga tekniken för tanken på prostitution. Den senaste boken, *The Farmer's Hotel* (The Cresset Press, 2 dollar) betecknar ett framsteg. En liten grupp människor blir insnöade i ett nyöppnat landsortshotell; konfrontationen är vänlighet, kärlek och busaktighet leder till tragedi; efter några sidor är man road, och med små medel upprätthålls känslan av spänning och drama. I svensk kritik har denne något grunde, men utomordentligt begåvade författare nog satts för överlägset; han har, liksom James Cain, gärna förvisats till underhållningslitteraturen och därmed ansetts omöjlig i bättre sällskap.

J. B. Priestley skrev lika roliga, än mindre djupsinniga böcker under 20- och 30-talen. Sedan tycks han stadigt ha gått utför, förstörd av alltför tyngande andliga intressen. Hans senaste bok, *The Magicians* (Heinemann, 12/6 shilling) är, trots en envist bevarad konfektionslegans, i det närmaste olidlig. Det gäller det ekonomiska utnyttjandet av ett nyuppfunnet gift som

skapar glädje utan baksmälla. Med denna idé kombineras Priestleys ruskiga tanke att tiden är statisk; allting finns på en gång, och man kan med någon övning hoppa ur ett tidsavsnitt och komma in i ett annat — vi kan, i ordets egentliga mening, bli barn på nytt. Denna tanke företrädes här av några herrar som är platta och mystiska i värsta engelska stil; man tänker på New Yorker-teckningen av brackan som efter tjugu år i Indien måste sitta som en fluga uppe i taket. Det munterter friska i Priestleys uppsyn gör obehaget perfekt.

Gerald Hanley skrev för ett par år sedan en rolig och reflekterad bok om engelska kolonialofficerare i Östafrika; den översattes till svenska ("Konsuln i solnedgången"). Hans andra roman, *The Year of the Lion* (Collins, 10/6 shilling), är avsevärt sämre. Miljön är Kenya eller Rhodesia; handlingen är konflikter mellan de engelska plantageägarna — främst i erotikens tecken — samt mellan dem, infödingar och boer, allt koncentrerat kring jakten på sebor och lejon. Den pjollriga Afrikaromantik som van der Post lyckats introducera som litteratur ger en sjäfull bakgrund som inte gör supningen, hänglet och jakten smakligare.

HERBERT TINGSTEN